

Carmen Gabriela Lăzăreanu

**DINAMICA FAMILIEI
ȘI ELEMENTE DE
ASISTENȚĂ SOCIALĂ**

Ediția a doua, revizuită și adăugită

Prefață de

Pr. prof. univ. dr. Gheorghe Petraru

EIKON
București

DOXOLOGIA
Iași

2023

Părinților mei

CUPRINS

Prefață (<i>Pr.prof.univ.dr. Gheorghe Petraru</i>)	9
Cuvânt înainte (<i>Autoarea</i>)	13

Capitolul I **Noțiuni generale asupra familiei** **și a funcționalității sale**

I.1. Originea și definirea familiei	15
I.2. Idealuri și mituri ale familiei	24
I.3. Evoluția în timp a familiei	27
I.3.1. Familia în trecut	28
I.3.2. Familia contemporană	30
I.3.3. Familia viitorului	32
I.4. Funcțiile familiei	33
I.4.1. Funcția biologică a familiei	35
I.4.2. Funcția economică a familiei	37
I.4.3. Funcția de solidaritate a familiei	39
I.4.4. Funcția pedagogică, educativă și morală a familiei	41
I.5. Tipurile de familii din contextul social actual. Criterii de clasificare a familiilor	44
I.5.1. Familia nucleară și modernă	45
I.5.2. Familia tradițională largită	47
I.5.3. Familia monoparentală	49
I.5.4. Familia formată dintr-o singură persoană	53
I.5.5. Concubinajul	56

I.5.6. Uniunile homosexuale	58
I.5.7. Familia reîntregită (Familia vitregă)	64

Capitolul II

Formarea familiei și disfuncțiile acesteia

II.1. Formarea familiei	71
II.1.1. Alegerea partenerului și formarea cuplului ...	71
II.1.2. Căsătoria	82
II.1.3. Ciclul vieții de familie	91
II.2. Disfuncții ale vieții de familie	100
II.2.1. Cauze externe care determină/favorizează apariția carențelor în familie	100
II.2.2. Cauzele interne care determină/ favorizează apariția carențelor în familie	103
II.2.2.1. Cauze individuale care afectează funcționalitatea familiei	104
II.2.2.1.1. Orientarea sexuală deviantă	104
II.2.2.1.2. Structura de personalitate	106
II.2.2.1.3. Criteriul normalității psihice și fizice ...	108
II.2.2.1.4. Devianța psihosexelor (parafiliile) și sociosexelor	109
II.2.2.1.5. Imaturitatea partenerilor la căsătorie ..	114
II.2.2.1.6. Consumul de alcool	115
II.2.2.2. Cauze intrafamiliale care afectează funcționalitatea în familie	119
II.2.2.2.1. Nivelul încrederii în sine	119
II.2.2.2.2. Devianța în comunicare	121
II.2.2.2.3. Setul de norme și reguli fixate de fiecare familie	124
II.2.2.2.4. Distorsiunea rolurilor în familie	127
II.2.2.2.5. Structura și autoritatea în familie	130

II.2.2.2.6. Impactul bolii și al dizabilității în familiile marginale și dezorganizate	132
II.2.2.2.7. Abuzul asupra copiilor	142
II.2.2.2.8. Violența domestică	155

Capitolul III

Divorțul și efectele sale

III.1. Date statistice asupra divorțului și definirea acestuia	169
III.2. Cauzele divorțului	173
III.3. Etapele de destrămare familială prin divorț	176
III.4. Efectele divorțului asupra copiilor	179
III.3. Consilierea post-divorț	184
III.5. Legislația națională și religioasă în problema divorțului	187

Capitolul IV

Proiecte, metode și tehnici de intervenție în familie

IV.1. Clasificarea modelelor de intervenție	191
IV.2. Intervenția individuală centrată pe client	199
IV.3. Metodele de intervenție în grup	203
IV.4. Metodele de intervenție în familiile problemă ..	207
Bibliografie selectivă	213

PREFAȚĂ

Lucrarea intitulată „Dinamica familiei și elemente de asistență socială” a doamnei conferențiar universitar Carmen Gabriela Mândrilă Lăzăreanu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă, specializarea Asistență Socială, încearcă să ofere repere teoretice, practice și strategii de intervenție pentru problemele legate de asistența socială a familiei. Carmen Gabriela Lăzăreanu este absolventă a specializării Asistență Socială Teologie, (șef de promoție) și doctor în Sociologie al Universității „Alexandru Ioan Cuza din Iași” este în prezent conferențiar în Facultatea de Teologie Ortodoxă la specializarea Asistență Socială-Iași. Este autoarea mai multor cărți de asistență socială cum ar fi: „Procesul de îmbătrânire din perspectiva asistenței sociale”, „Violența în familie”, Dinamica familiei și elemente de asistență socială, Ghid de practică ș. a, precum și numeroase articole de specialitate în domeniul asistenței sociale.

Cartea de față se adresează în primul rând studenților de la specializarea asistență socială și lucrătorilor sociali dar se adresează în egală măsură și celor care lucrează cu copii, cuplurile tinere și cu familia în general, dorind să aibă informații despre ei. Lucrarea încercă să le ofere repere teoretice și practice în munca cu aceștia, având convingerea că încă sunt multe de oferit problematica familiei fiind foarte

variata. Asistența socială ca o profesie relativ nouă, nestânjenită de tradiții, este gata și doritoare să se adapteze la nevoile societății, pe măsură ce acestea se ivesc.

Cartea este structurată pe patru capitole la care s-a mai adăugat un subcapitol privind Consilierea post-divorț, specific asistenței sociale. Capitolul 1. Intitulat „Noțiuni generale asupra familiei și a funcționalității sale cuprinde informații referitoare la originea și definirea familiei, idealuri și mituri ale familiei, evoluția în timp a familiei (prezentând familia în trecut, familia contemporană și familia viitorului), funcțiile familiei (funcția biologică a familiei, funcția economică, funcția de solidaritate și funcția pedagogică, educativă și morală a familiei), tipurile de familii existente în contextul social actual (familia nucleară și modernă familia tradițională lărgită și familia monoparentală, familia cu o singură persoană, concubinajul, uniunile homosexuale și familia reîntregită sau vitregă). Capitolul 2. intitulat „Formarea familiei și disfuncțiile acesteia” cuprinde formarea familiei (alegerea partenerului și formarea cuplului, căsătoria, ciclul vieții de familie), disfuncții ale vieții de familie (cauze externe și cauze interne - cu cauzele individuale și intrafamiliale - care afectează funcționalitate familiei; Capitolul 3. intitulat „Divorțul și efectele sale cuprinde date statistice asupra acestuia, cauzele divorțului, etapele destrămării familiale prin divorț, consilierea post-divorț, legislația națională și religioasă în problema divorțului și ultimul capitol, IV cuprinde Proiecte, metode și tehnici de intervenție în familie (Clasificarea modelelor de intervenție, Intervenția individuală centrată pe client, de intervenție în grup și Metodele de intervenție în familia problemă).

Cartea, „Dinamica familiei și elemente de asistență socială” conține și numeroase surse bibliografice în limba engleză, ele fiind esențiale pentru continuarea studiilor de către specialiști.

Ca o concluzie se poate preciza că evoluția sistemul familial se desfășoară în două direcții contrarii după cum menționa și Hill, (1971): pe de o parte, familia își definește cu tot mai multă claritate limitele, iar pe de altă parte deschiderea sa către mediul social crește, volumul și diversitatea schimburilor materiale și informaționale fiind tot mai mari.

În concluzie, lucrarea „Dinamica familiei și elemente de asistență socială” este o apariție editorială așteptată de studenți pentru a completa cunoștințele teoretice și a oferi tehnici și instrumente care vor fi folosite în practică în lucrul cu familia.

Pr. prof. univ. dr. Petraru Gheorghe

CUVÂNT ÎNAINTE

Perturbările profunde, din toate domeniile de activitate din societatea contemporană, se perpetuează, cu acuitate, în familie, iar numeroasele disfuncții apărute în familiile din toate categoriile sociale impun o prezență activă a sistemului social. Intervenția eficientă a acestuia este condiționată, direct, de buna cunoaștere a dinamicii familiei și a disfuncțiilor cu care se confruntă.

În acest context, „Dinamica familiei și elementele de asistență socială” își propune să aducă o contribuție modestă la cunoașterea schimbărilor care au loc în familie, ca urmare a diferitelor cauze, care generează disfuncții cu grave implicații asupra individului și a grupului familial. Posibilitatea intervenției eficiente și discrete a asistentului social depinde nu numai de abilitățile acestuia, ci și de o judicioasă cunoaștere a fenomenelor cu care se confruntă familia în perioada actuală.

Lucrarea, care abordează problematica menționată din perspectivă sociologică și teologică, se adresează, în egală măsură, studenților de la secțiile de asistență socială și asistenților sociali practicieni.

Autoarea

CAPITOLUL I

NOȚIUNI GENERALE ASUPRA FAMILIEI ȘI A FUNCȚIONALITĂȚII SALE

I.1. Originea și definirea familiei

Sfârșitul mileniului al doilea, cu profunde dereglări economice, politice și sociale pe plan mondial și cu implicații, la fel de importante, asupra dezvoltării laturilor complexe ale fiecărui individ și ale fiecărei familii, a focalizat atenția cercetătorilor din cele mai variate domenii de activitate – medicină, psihologie, sociologie, religie, asistență socială, biologie, ecologie, genetică, pentru a enumera doar câteva dintre acestea –, care au ca obiectiv „omul” și/sau familia acestuia, aspect justificat de apartenența fiecărui individ, prin descendența sa, la o familie și prin constituirea, ulterioară, datorită evoluției firești, a propriei familii.

Diferitele etape ale ciclului evolutiv presupun conștientizarea, de către om, a necesităților atingerii unor coordonate, clare și precise, care marchează trecerea dintr-un stadiu al dezvoltării personalității în altul și apariția unor noi forme de integrare socială. Expectanțele legate de atingerea acestor coordonate pot fi anticipate sau întârziate de stresul, crizele de dezvoltare, precum și de diferitele probleme, care apar